
חנק מגוף זר

Foreign-Body Airway Obstruction

- חנק מגופ זר הוא גורם מוות נדיר אך בר מניעה
- שני המנגנונים המגנים על דרכי הנשימה העליונות הינם רפלקס השיעול ורפלקס ההקאה
- מקרי החנק מתרחשים לרוב במהלך האכלה או במהלך משחק בנוכחות ההורים או אדם שמשגיח
- רוב המקרים מתרחשים בנוכחות אדם נוסף אשר יכול לטפל במהירות עוד שהנפגע עדיין בהכרה
- הטיפול בד"כ מצליח וסיכויי ההישרדות עומדים על 95%

תהליך הבליעה התקין

- כאשר אדם נושם, אוויר יכול להיכנס בחופשיות לקנה הנשימה
- כאשר אדם בולע, מכסה הגרון מגן על קנה הנשימה מכניסת מזון, נוזלים וגופים זרים לקנה הנשימה
- קיימים שני מנגנונים עיקריים המגנים על דרכי הנשימה העליונות: רפלקס השיעול ורפלקס ההקאה

זה עניין של חיים

גורמים להשתנקות

- אכילה מהירה
- שיחה בזמן הסעודה
- חוסר יכולת ללעוס היטב
- מחסור בשיניים בילדים קטנים ובאנשים מבוגרים
- שתיית אלכוהול/נטילת סמים

- מניעה והסברה יכולים לסייע בצמצום רוב המקרים
- אוכלוסיות הסיכון לחנק הינן: קשישים וילדים הקטנים
- יש להקפיד לחתוך מזון בצורה נכונה
- יש להרחיק חפצים קטנים מסביבת הילדים
- יש להקפיד על ערנות בקרבת הילדים
- אין לדבר במהלך האכילה

קיימים שני סיווגים לחסימת נתיב אוויר:

- חסימת נתיב אוויר קלה: אם המטופל משמיע קול, משתעל או בוכה, מדובר בחסימת נתיב אוויר קלה
- חסימת נתיב אוויר חמורה: אם המטופל אינו מסוגל להשמיע קול, להשתעל או לבכות, מדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה

סימנים לחנק מגוף זר

- מאמץ נשימתי גובר
- שיעול לא יעיל, שיעול שקט
- כיחלון
- חוסר יכולת לדבר/ להשמיע קול או לנשום
- ייתכן והנפגע יאחז בצווארו (סימן חנק אוניברסאלי)
- ירידה ברמת הכרה עד לאובדן הכרה
- דום נשימה ודום לב (סימנים מאוחרים)

טיפול בחסימה קלה

- התערבות במקרה זה עלולה לדחוק את הגוף הזר ממקומו ולהרע את מצבו של המטופל, כלומר, להוביל לחסימה חמורה
- הושב את המטופל, שמור על נתיב האוויר ועודד אותו **לשיעול**
- יש לפנות לבית החולים לצורך השגחה ולהמשך בירור
- אין לבצע טפיחות על גבו של המטופל!

- בחסימת נתיב אוויר חמורה קנה הנשימה של המטופל חסום לחלוטין ולכן אינו יצליח לדבר/לבכות
- הסימנים לחסימת נתיב אוויר חמורה כוללים:
מאמץ נשימתי גובר, שיעול לא יעיל, כיחלון, חוסר יכולת לדבר/ להשמיע קול או לנשום, ייתכן והנפגע יאחז בצווארו (סימן חנק אוניברסאלי), ירידה ברמת הכרה עד למצב של דום נשימה ודום לב
- מדובר במצב מסכן חיים מיד, זיהוי וטיפול מהיר הם אלו אשר יצילו את חייו של המטופל

בתינוקות

1. וודא כי מדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה (בכי /קול)
2. בצע 5 טפיחות בין השכמות ולאחר מכן 5 לחיצות חזה
3. המשך לבצע טפיחות בין השכמות בשילוב עם לחיצות חזה עד שהגוף הזר ייצא או עד שהמטופל יאבד את הכרתו

במבוגרים ובילדים

1. וודא שמדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה, בדוק את הסימנים ושאל את הנפגע "האם אתה נחנק?"
2. בצע לחיצות ברום הבטן עד ליציאת הגוף הזר או עד שהמטופל יאבד את הכרתו

• קרא לעזרה- חייג 101 למד"א

- אם המטופל מחוסר הכרה, ללא נשימה או נושם בצורה לא תקינה, השכב את הנפגע על הרצפה/ מצע קשיח מוגבה (בהתאם לגיל) והחל בביצוע פעולות החייאה (כפי שנלמד קודם)
- לפני ביצוע הנשמה, הבט לחלל הפה וחפש אחר גוף זר והוצא אותו במידת האפשר
- המשך לבצע החייאה במחזורים של 2 דקות עד להגעת צוות מתקדם או עד ליציאת הגוף הזר

בקבוצת האוכלוסייה הבאה יש לטפל באמצעות לחיצות חזה **במקום** לחיצות ברום הבטן:

- תינוקות מתחת לגיל שנה

- חולים מרותקים למיטה/ כיסא גלגלים

- נשים בהריון

- אנשים שמנים מאוד

הוצאת גוף זר לחולה
המרותק לכיסא גלגלים

הוצאת גוף זר
לאישה בהריון

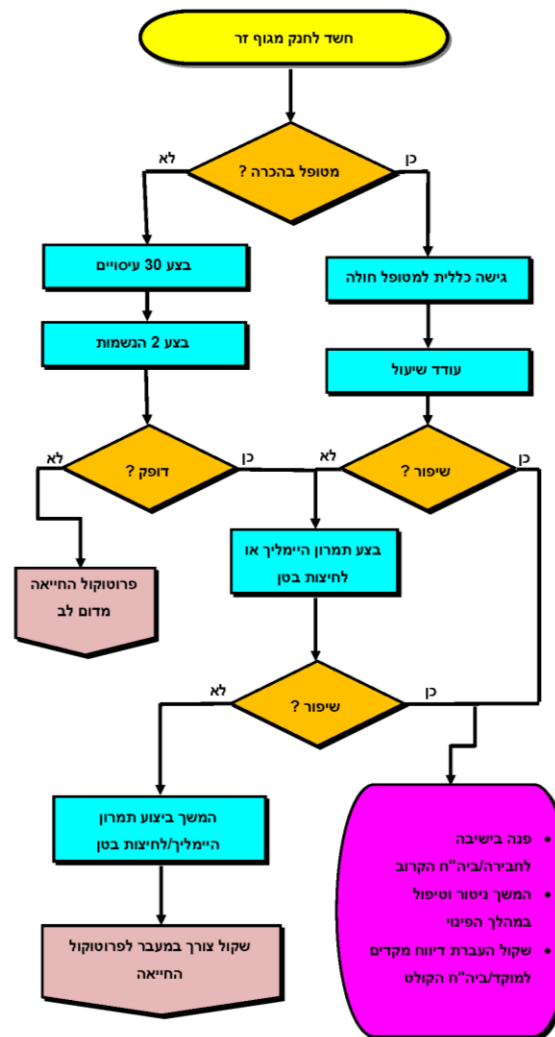
טיפול לאחר הוצאת הגוף הזר

ניתן לדעת אם הגוף הזר ייצא בנפגע מחוסר הכרה בשני מקרים:

1. מרגישים כניסת אוויר ורואים את בית החזה מתרומם בכל נשימה
2. הגוף הזר יצא מהלוע של המטופל

בכל מקרה יש לפנות להמשך קבלת טיפול רפואי והמשך בירור

השתנקות משאיפת גוף זר

דגשים

אנמנזה:

- הופעה פתאומית של שיעול, קשיי נשימה, קשיי דיבור וצפצופים (ברוב המקרים – בזמן הארוחה).
- בילדים – הופעה בעת שהילד לא היה בהשגחת ההורה.

בדיקה גופנית:

- לפיתת הצוואר.
- סטרידור (צפצוף/חרחור בזמן שאיפת אויר).
- ציאנוזיס מרכזי (כחלון).
- מאמץ נשימתי ושימוש בשרירי עזר.

טיפול ופינוי:

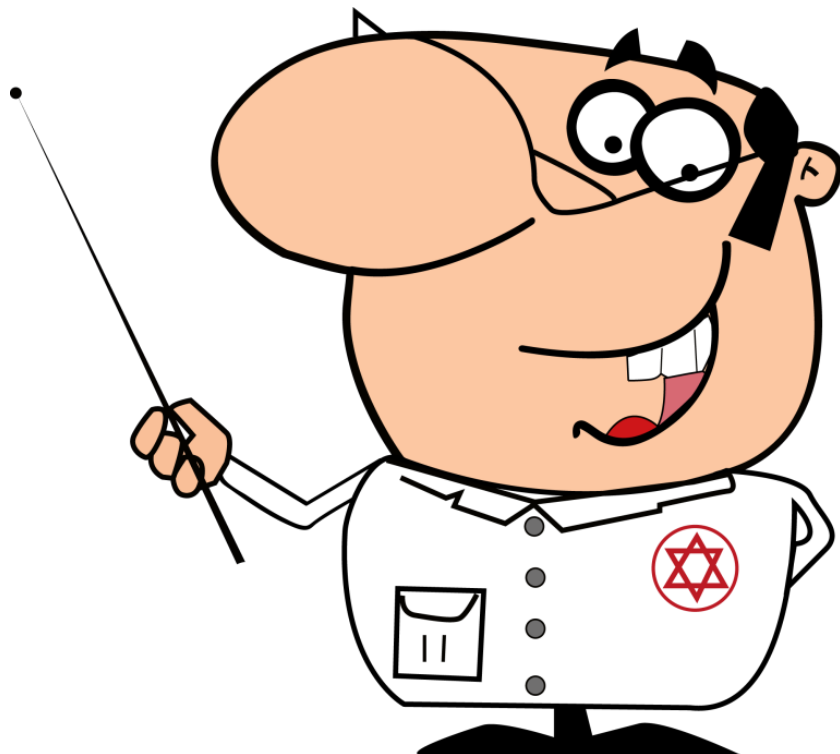
- עידוד לשיעול – בע"פ. יש להימנע מטפיחות על הגב !!
- החמרה – ירידה במצב ההכרה, כחלון מרכזי.

תמרון היימליך/לחיצות בטן:

- ילדים מתחת לגיל שנה ונשים בהריון – יש לבצע את הלחיצות במרכז בית החזה (ולא ברום הבטן).
- תינוקות וילדים קטנים – לסירוגין סדרות של 5 טפיחות על הגב ו 5 לחיצות על בית החזה.
- במידה ולא ניתן לבצע תמרון היימליך יש לבצע לחיצות חזקות ברום הבטן כאשר המטופל שוכב על גבו והראש מוטה לצד.

שאלות?

זה עניין של חיים